

Arbocatalogus

'Arbocatalogus kan veel meer gebruikt worden'

Meer dan 150 arbocatalogi staan boordevol zinvolle oplossingen voor arborisico's. Tegelijk zou die inhoud veel meer gebruikt kunnen worden als ze ook overal aankomt op de plek waar ze voor is bedoeld. Arboprofessionals weten hun weg naar de catalogus meestal wel te vinden, maar op de werkvloer van veel bedrijven is nog een wereld te winnen in het gebruik van de arbocatalogus. In dit artikel drie praktische voorbeelden om de arbocatalogus meer te laten landen op de werkvloer.

Huub Pennock

En link naar de catalogus verspreiden onder bedrijven die in de betreffende sector werken, communicatie via artikelen en nieuwsbrieven en een workshop voor degenen die met arbo bezig zijn in de bedrijven. Dit zijn de stappen die meestal door een sector genomen worden om de implementatie van een arbocatalogus te ondersteunen. In de praktijk blijkt dit echter onvoldoende om op de werkvloer echt effect te sorteren; niet zozeer in de organisaties die voorlopen en alles wat aangeboden wordt gretig oppakken, maar wel bij de volgers en achterblijvers. En laat dat nou juist de bedrijven zijn die een verbetering van gezond en veilig werken hard nodig hebben. Hieronder drie voorbeelden van wat er nog meer mogelijk is.

Verbeterchecks

De essentie van een verbetercheck is dat een werknemer, of leidinggevende via een aantal vragen een zeer gerichte koppeling kan maken naar de inhoud van de catalogus. Hij hoeft daarvoor niet eerst veel te lezen, maar gaat aan de slag met een check. De eerste catalogus met een verbetercheck is '5x beter' van de metaalsector. Op een ongeëvenaarde manier kan de werknemer zijn werkplek op het gebied van lasrook, schadelijk geluid en oplosmiddelen beoordelen. Na het uitvoeren van de check weet hij of zijn werkplek gezond is en krijgt hij oplossingen uit de catalogus aangeboden om de situatie zo nodig te verbeteren. De verzekeraars hebben op [\[verbond.nl\]\(http://verbond.nl\) een verbetercheck gemaakt over alle vier de risico's: werkdruk, beeldschermwerk, ongewenst gedrag en software \(de software heeft invloed op zowel werkdruk als RSI/CANS\). De werknemer of zijn leidinggevende komen via een aantal vragen alléén bij die oplossingen terecht, die voor hem van toepassing zijn. Ook is er een teamaanpak die aan de hand van de verbetercheck de arborisico's in een team snel kan verzamelen, waarna de belangrijkste met draagvlak en betrokkenheid van het team in een veranderslag opgelost kunnen worden. Zo bestaan er diverse varianten van dit soort checks, die werknemers en leidinggevenden via de leerstijl 'doen', gericht naar oplossingen uit de arbocatalogus leiden.](http://www.gezond-</p></div><div data-bbox=)

Inspirerende werkvormen

Catalogi gaan over wat je kunt doen om arborisico's te verminderen. Aan het 'hoe' besteden nog te weinig catalogi aandacht. Terwijl inhoud en proces onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Vooral bij de zachte arbo onderwerpen en daar waar gedrag een grote rol speelt is het 'hoe' enorm belangrijk. Een prachtig voorbeeld van een oplossingenboek (geen officiële arbocatalogus) die het wat en het hoe combineert is het 'voortgezet werkplezier'. Het oplossingenboek over werkplezier vergroten en werkdruk verminderen in het voortgezet onderwijs. Het oplossingenboek bestaat uit werkvormen die je in gesprek met elkaar brengen over de bele-

ving van werkdruk. Er is in de werkvormen aandacht voor de visie en mening van werknemers en centraal staat hoe ze samen oplossingen bedenken om ongezonde werkdruk om te buigen naar energiegevend werkplezier.

Voorbeeld Werkvorm uit het VO: Positieve kring

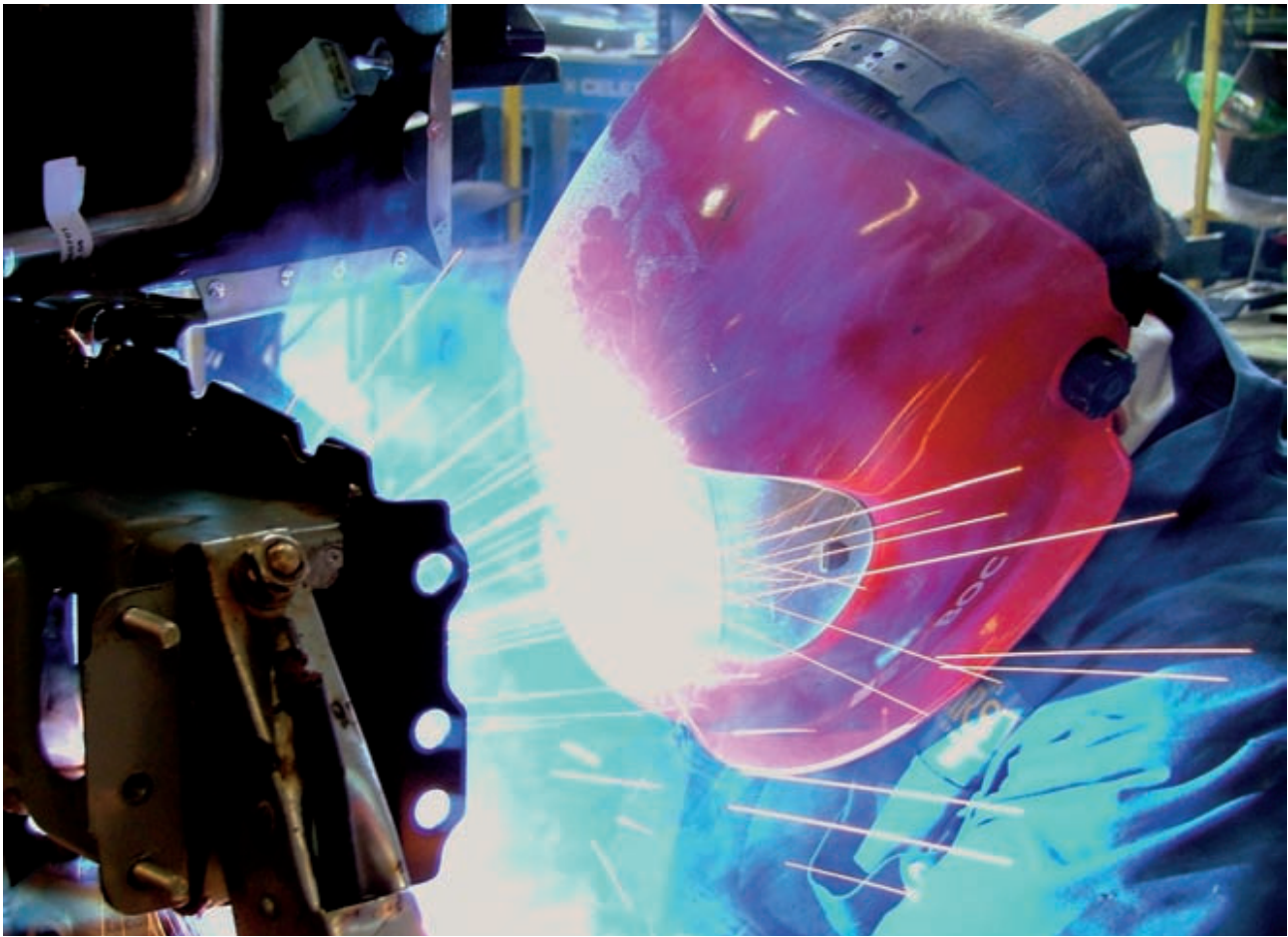
Doel: aandacht geven aan wat goed gaat.

Tijd: 3 – 5 minuten

Werkwijze:

De procesbegeleider vertelt de bedoeling van de werkvorm (bv even ontspannen, of even aandacht voor wat er goed gaat) en legt uit hoe het werkt. Hij noemt straks een positief woord en het teamlid dat daarmee een associatie heeft met een mooie anekdote roept 'ja', en vertelt. De stopwatch gaat aan, er zijn 3-5 minuten anekdotetijd...dus hoe korter en krachtiger iemand vertelt, hoe meer tijd om anekdotes van elkaar te horen.

Positieve woorden waar je aan kan denken zijn: trots, compliment, veel werk verzet, gelachen, een blijde ouder, grap van leerling, mooi, gelukt, compliment van ouder, verrassing, blij, grap van docent, compliment van leerling, tevreden, lekker gewerkt, huilen van het lachen, goed resultaat, succes bij mentorleerling, energie gekregen, wauw, compliment van docent, slappe lach.

De eerste catalogus met een verbetercheck is '5x beter' van de metaalsector

Actief begeleiden

Waar eindigt de verantwoordelijkheid van de sector? De visie op hun verantwoordelijkheid en de beschikbare middelen zijn leidend in de keuzes. Aan de ene kant van het spectrum is de keuze: wij maken de catalogus en communiceren deze naar de bedrijven. De bedrijven zijn verantwoordelijk voor de implementatie. Enkele sectoren gaan veel verder en benaderen bedrijven vanuit de sector actief om met de arbocatalogus aan de slag te gaan. Ook hier is '5x beter' een voorloper. Meer dan vijf verbetercoaches gaan langs bij bedrijven om ze onafhankelijk advies te geven over de risico's uit de catalogus. Daarnaast levert de sector in 2012 ondersteuning bij het geven van maatwerkadviezen voor directie, leidinggevenden en medewerkers, waarbij sturen op veilig gedrag het aangrijpingspunt is.

Het voortgezet onderwijs gaf begin 2012 twee 'train-de-trainer' bijeenkomsten voor interne coaches, leidinggevenden en P&O-ers van scholen, die de methode voortgezet werkplezier in hun school willen uitzetten. Ze leerden daar hoe ze voor hun

groep docenten, tussen alle mogelijke werkvormen, keuzes kunnen maken en hoe ze een groep bij de toepassing van de werkvormen kunnen begeleiden. Huub Pennock is adviseur bij Ergo-balans

(www.ergo-balans.nl). Hij ondersteunt sectoren en bedrijven in het ontwikkelen en implementeren van arbocatalogi. Ergo-balans maakt deel uit van het netwerk van De Goede Praktijk (www.degoedepraktijk.nl).

Overige mogelijkheden

Er is uiteraard nog veel meer mogelijk om werknemers en leidinggevenden te verleiden om met de arbocatalogus aan de slag te gaan. Sommige van de hieronder genoemde vormen komen al voor, enkelen staan op het punt toegepast te worden.

- Inspirerende praktijkvoorbeelden om te laten zien wat je kan doen met een arbocatalogus,
- Een toolbox met veranderkundige modellen om aan de slag te gaan met een catalogus,
- Een quiz over de arbocatalogus,
- Catalogus koppelen aan gebruik van sociale media, bijvoorbeeld door een inspirerende twittercampagne te maken over de arbo-oplossingen met links naar die oplossingen toe.
- Een prijs voor het beste en meest inspirerende arbo-plan in de sector,
- Workshops voor arboverantwoordelijken en leidinggevenden, die erop gericht zijn om het gat tussen staf en lijn te verkleinen,
- Koppelen van thema's van de arbocatalogus aan andere actuele thema's die elkaar versterken, zoals duurzame inzetbaarheid,
- Gebruik van intermediaire kaders bij implementatie. Zo kunnen bijvoorbeeld leveranciers van hulpmiddelen geïnformeerd worden over de catalogus, en gestimuleerd worden de catalogus te gebruiken in hun werk.